

Dao De Dzing

Knyga apie Dao ir De, parašyta Lao Dze

PIRMOJI DALIS

1

Dao, išreikštas žodžiais,
nėra amžinasis Dao;
vardas, kuriuo galima pervadinti,
nėra amžinasis vardas;
bevardė
dangaus ir žemės pradžia
įvardinta yra visų daiktų pramotė;
todėl:
kas sutramdo aistras,
pamato daiktų paslaptį;
kas aistrų nesuvaldo,
temato daiktų paviršių;
abiejų ta pati prigimtis,
tik vardai skirtingi;
abu drauge priklauso gelmei,
kur už giliausios gelmės gelmė -
visų paslapčių vartai.

2

Kai visi sužino, kad grožis gražus,
atsiranda bjaurumas;
kai visi sužino, kad gėris - geras,
atsiranda blogis;
nes:
pilnas ir tuščias gimdo viens kitą,
lengvas ir sunkus sukuria vienas kitą,
ilgas ir trumpas sąlygoja vienas kitą,
aukštas ir žemas veikia viens kitą,
garsas ir tonas atitinka viens kitą,
pirmesnis ir paskesnis eina vienas po kito;
todėl išminčius veikia neveikdamas,
moko be žodžių,
ir daiktai juda nesustodami;
jis netrukdo jiems vystytis ir jų nesisavina,
jis kuria, bet nieko sau nereikalauja,
daro žygdarbius, bet sau jų nepriskiria,

o kai nieko neima,
tai nieko ir nepraranda.

3

Negarbinkit išmintingųjų,
ir nebus tarp žmonių ginčų;
nevertinkit vertingų daiktų,
ir nebus žmonėse vagių;
nerodykit nieko geistino,
ir žmonių širdyse nebus sumaištis;

todėl išminčius visus valdo:
ištuština širdį,
pripildo pilvą,
sustiprina kaulus,
susilpnina valią;
jis atima iš žmonių žinias ir troškimus,
o protingiems neleidžia veikti;
neveikiant nieks nesikeičia.

4

Dao - neišsemiamas indas,
pirmapradis pagrindas, visų daiktų protėvis,
begaliniai gilus ir vis dėlto visur esantis;
aš nežinau, kieno jis kūdikis,
jis buvo dar prieš Di,
dangaus prosenį.

5

Dangus ir žemė neskiria gėrio,
daiktai jiems tėra šiaudiniai aukojimo šunys;
išminčiai neskiria gėrio,
žmonės jiems tėra šiaudiniai aukojimo šunys;
erdvė tarp dangaus ir žemės
panaši į kalvio dumplės -
tuščia, tačiau neišsenkanti,
kuo smarkiau dumpliuoji, tuo daugiau naudos;
žodžių gausa nuskurdina,
verčiau turėk saiką.

6

Nemirtinga gilioji slėnio dvasia;

pavadinsiu ją tamsiom moters iščiom,
o šių tamsių moters iščių vartai
tebus pavadinti visatos šaknim;
ji persmelkia viską, ji esti visur
ir veikia be jokių pastangų.

7

Dangus ir žemė - amžini;
jie amžini,
nes egzistuoja ne dėl savęs,
todėl amžini;
išminčius niekada nesiveržia į priekį,
tačiau yra visų priešakyje;
jis nesaugoja savo gyvybės,
tačiau jo gyvybė būna išsaugota,
nes jis nesavanaudiškai
įgyvendina savo siekius.

8

Aukščiausias gėris - tarytum vanduo:
jis visiems duoda naudą ir su niekuo nesivaidija,
jis yra ten, kur nieks nenorėtų būti,
todėl prilygsta Dao;
namui reikia kruopščiai parinkti vietą,
širdis turi pažinti savo gelmę,
labdara turi būt kilniadvasė,
žodžiai turi atitikti tiesą,
šalis turi būt gerai valdoma,
darbą reikia atlikt nagingiausiai,
prekybai reikia parinkti tinkamiausią laiką;
kas su niekuo nesivaidija tarytum vanduo,
tas nepatiria jokių kančių.

9

Verčiau nepripildyti,
negu perpildyti
ašmenys, nuolat galandamos,
neilgai tebus aštrios;
menių, pilnų nefrito ir aukso,
neapsaugosi nuo plėšikų;
prabanga ir garbė, pasinešusios į puikybę,
užsitrauks pražūti;
pasišalink nuveikęs darbą -
toks yra dangiškasis Dao.

10

Kad siela būtų rami,
reikia laikytis vienovės ir būt neveikliu;

kad taptum panašus į kūdikį,
reikia dvasios lengvumo ir alsavime sutelktos gyvybinės jėgos;

norint įveikt netyrumą,
reikia tauriu žvilgsniu žiūrėti į gelmę;

norint mylėti žmones ir valdyti šalį,
nereikia didelės išminties;

kad atsidarytų ir vėl užsivertų dangaus vartai,
reikia moterystės;

tiesai, kuri viską įveikia ,
nereikalingas veiklumas;

išminčius niekam netrukdo plėtotis, jis tik auklėja,
jis kuria daiktus, bet jų nesisavina,
veikia, bet nieko sau nereikalauja,
jis saugoja, bet nevaldo;
tai vadinama Ziuen de - giliausiuoju De.

11

Stebulė sujungia trisdešimt stipinų,
tuštumoj tarp jų
glūdi rato nauda;

iš molio nužiedžiamas puodas,
jo ertmėj slypi
puodo nauda;

sienose iškertami langai ir durys,
tos kiaurymės -
tai namo nauda;

šitaip esamas duoda pelną,
o nesamas - naudą.

12

Spalvų gausa apakina,
garsų perteklius apkurtina,
smaguriavimas gadina skonį,
medžioklė ir pjūdymas jaudina širdį,
brangūs daiktai skatina nusikaltimus;

todėl išminčius rūpinasi pilvu, o ne akimis,
pirmenybę teikia pirmajam, o ne pastarosioms.

13

Malonę ir nemalonę pagimdo baimė,
savęs išaukštinimas tolygus didžiulei nelaimei;
kodėl aš sakau: malonę ir nemalonę pagimdo baimė ?
malonė skiriama žemiau stovintiems,
jie su baime ją ir praranda;
todėl ir sakau: malonę ir nemalonę -
abi jas pagimdo baimė;
o kodėl aš sakau: savęs išaukštinimas tolygus didžiulei nelaimei ?
nelaimė mane užklumpa,
nes aš vertinu savąjį "aš";
jei nevertinčiau savojo "aš",
nelaimė manęs neištiktų;
kas pasaulį brangina kaip patį save,
tam galima patikėti pasaulį;
kas mylėdamas save tapatina su pasauliu,
tam galima patikėti pasaulį.

14

Akis jo nemato, ir jūs jį vadinat nematomu;
ausis jo negirdi, ir jūs jį vadinat negirdimu;
ranka jo nepastveria, ir jūs jį vadinat nepagaunamu;
jis trejopai nesuvokiamas protu,
nes yra susiliejęsi vienuma;

viršus jo neapšviestas,
apačia neužtamsinta;
jis be galo tąsus, jis bevardis,
jis grįžta atgal į nebūtį (nedaiktiškumą);
aš jį vadinu beformiu pavidalu,
nebūties daiktu (nedaiktišku);
jis neaiškus, miglotas,
sutinku jį ir nematau jo veido,
seku jam iš paskos ir nematau jo nugaros;
laikykitės senolių Dao,
juo vadovaukitės dabartinėje būtyje -

ir pažinsite pradžių pradžia;
tai vadinu Dao pėdsaku.

15

Tikrieji senovės išminčiai
buvo subtilios dvasios ir žinojo paslaptį -
slėpiningą, nesuvokiamai gilią;
mums jie - nesuprantami;
todėl pamėginsiu vaizdžiai juos aprašyti:
jie buvo neryžtingi, tartum bristų žiemą per upe,
baugštūs, tarsi kaimynų išgąsdinti,
orūs, kaip dera svečiui,
atsargūs, lyg eitų per tirpstantį ledą,
nerangūs kaip netašyta pliauska,
neaprėpiami tartum slėniai,
nepermatomi lyg drumstas vanduo;
ramybės būsenoj jie drumstą pamažu padarydavo skaidriu,
įsisiūbavusį - sustabdydavo ir priversdavo augti;
kas laikosi Dao, tam nereikia pertekliaus,
kas netrokšta pertekliaus,
tas gali gyvent, nieko naujo nekurdamas.

16

Pasieksiu tuštumos viršūnę,
išsaugosiu visišką rimtį,
ir visi daiktai savaime klestės,
o aš galėsiu išvelgt, kaip jie grįžta atgal
iš visų daiktų įvairovės;
kiekvienas sugrįš prie savo šaknų,
grįžimas prie šaknų vadinasi ramybė,
tai tolygu grįžimui prie esmės;
grįžimas prie esmės reiškia amžinąjį patvarumą (pastovumą),
amžinojo patvarumo pažinimas reiškia aiškumą;
kas nesuvokia amžinojo patvarumo, akiai daro blogį;
kas suvokia amžinąjį patvarumą - viską aprėpia;
kas viską aprėpia, tas visiems priklauso;
kas visiems priklauso - tas yra karalius;
karalius prilygsta dangui,
dangus prilygsta Dao,
Dao prilygsta amžinybei;
kas seka Dao -
tas neria į gelmę be jokių pavojų.

17

Iš pradžių paprasti žmonės beveik nejuto esant valdovų,
paskui aplink juos susibūrė ir pradėjo šlovinti,
po to ėmė jų bijoti,
o vėliau - niekinti;
kai nėra pasitikėjimo,
prabyla įtarumas;
tikrieji valdovai nevertina žodžių,
vertę teturi jų žygiai;
žmonės mano, kad jie savaime nuveikti.

18

Išgyvendinus didįjį Dao,
atsirado gėris ir teisingumas,
išlindo gudrybė,
pasirodė didžioji veidmainystė,
iširo gentis -
atsirado šeima,
suirutės sužlugdė valstybę -
atsirado ištikimas ministras.

19

Panaikinkit šventenybę, pasmerkit gudrumą,
ir žmonės šimteriopai laimės;
panaikinkit gėrį, pasmerkit teisingumą,
ir žmonės vėl mylės vienas kitą;
pašalinkit apsukrumą, pasmerkit pelno troškimą,
ir nebus nei vagių, nei plėšikų;
visi šie dalykai - niekam tikusi puošmena;
todėl mokykit žmones
paprastumo ir kuklumo,
mažai norėti ir nedaug trokšti.

20

Atsiribok nuo išmokto - ir būsi be rūpesčių;
koks menkas tarpelis skiria pataikavimą nuo veidmainystės !
koks didelis skirtumas tarp gėrio ir blogio !
bijokis, ko visi bijo;

o, koks beribis šio pasaulio chaosas;
minia stumdos ir skuba,
lyg eitų iškilmių puoton,
lyg trauktų į pavasario šventę;

aš ilsiuosi ramus ir savy susitelkęs
tarytum vaikas, neatpratęs nuo motinos krūties,
esu benamis, nežinau, kur eiti;

visi turi daugiau, negu reikia,
tik aš vienas eikvoju, ką turiu;
mano širdis - kvailio širdis,
paika ir bejausmė;

miniai patinka blizgesys,
aš mėgstu tamsą;
miniai patinka įvairovė,
aš mėgstu vienodumą;
esu neramus tarsi jūra,
betikslis kaip vėjas;

visi veikia, kad būtų naudingi,
tik aš užsispyręs tarytum kvailys,
tik aš kitoks nei visi,
tik aš vertinu savo motinos piena.

21

Mainos didysis De -
jis visada seka Dao;
Dao kaip daiktas -
neaiškus ir miglotas;
o miglotas ! o neaiškus !
jame glūdi forma;
o miglotas ! o neaiškus !
jame glūdi daikto esmė;
o tamsi, o juoda gelmė gilybė !
jame glūdi sėklos jėga,
jame glūdi tikrumas;
nuo pradžių pradžios ligi dabar
neišnykęs jo vardas,
jis padeda pažinti daiktų pradžią;
kaip aš suvokiu pirmykštę jų formą ?
tik per jį.

22

Netobulas taps tobulu,
kreivas - tiesiu,
tuščias - pilnu,
senas - nauju,
iš nedaug pasidarys daug,
daugybė sukelia painiavą;

todėl išminčius laikosi vienumo
ir tampa kitiems pavyzdžiu;
jis nepasirodo,
tačiau yra matomas;
jis nenori likti teisiu,
tačiau jo teisumas akivaizdus;
jis nesididžiuoja nuopelnais,
tačiau yra nusipelnęs;
jis neišskiria savęs iš kitų,
tačiau savaime turi pirmenybę;

kas su niekuo nesiginčija,
tas yra neginčijamas nugalėtojas;

senovėj žmonės sakydavo:
netobulas taps tobulu,
tai ne tuščios šnekos,
kas iš tikrųjų taps tobulu,
tam visa paklus.

23

Negirdima gamtos kalba;
gūsiuotas vėjas nepučia visą rytą,
smarkus lietus nepliaupia ištisą dieną;
kas sukelia vėją ir liūtų ?
dangus ir žemė;
net dangus ir žemė nieko pastovaus nesukuria,
o žmogus - tuo labiau;

tačiau tas, kuris seka Dao,
susijungia su Dao,
kas seka De,
susijungia su De,
kas jų netenka,
susijungia su savo netektim;

kas susijungia su Dao,
tą mielai priima Dao,
kas susijungia su De,
tą mielai priima De,
kas susijungia su savo netektim,
tą pasiglemžia netektis;

kai trūksta pasitikėjimo -
prabyla įtarumas.

24

Kas stovi ant pirštų galų, neilgai išstovės;
kas žengia dideliais žingsniais, toli nenueis;
kas mėgsta pasirodyti, to nepastebi;
kas laiko save teisiu, to negirdi;
kas giriasi nuopelnais, nieko vertingo nesukuria;
kas aukština pats save, praranda pirmenybę;
remiantis Dao, visa tai reiškia:
ryti, o ne valgyti, stypčioti, o ne vaikščioti;
tokiais bjaurisi visos būtybės;
kas laikosi Dao -
niekada šitaip nepasielgs.

25

Yra esybė, atsiradusi iš chaoso,
gimus anksčiau už dangų ir žemę -
vienumoj tyli, bekraštė,
susitelkusi savyje, nekintanti;
ji sukasi ratu ir nepavargsta,
ją galima pavadinti visatos pramote;
aš nežinau jos vardo,
vadinu ją Dao;
norėdamas ją apibūdinti,
vadinu didele;
jeigu ji didelė - tai turi pradžia,
jeigu turi pradžia - tai yra tolima;
tolima, bet grįžtanti atgalios;
štai todėl Dao - didingas,
dangus - didingas,
žemė - didinga,
ir karalius - didingas;
pasaulyje yra keturi didingieji,
vienas jų - valdovas;
žmogus paklūsta žemei,
žemė paklūsta dangui,
dangus paklūsta Dao,
Dao - pačiam sau.

26

Sunkus yra lengvo šaknis,
ramybė - susijaudinimo valdovė;
todėl išminčius neišklysta iš savo kelio
ir niekada nevengia sunkumų,
o jei sulaukia pagarbos ir šlovės,
lieka abejingas;

kaip gali galingas valdovas
lengvabūdiškai žiūrėt į pasaulį ?
lengvabūdžiui išslys iš po kojų žemė,
susijaudinęs praras valdžią.

27

Puikiai eina, kas nepalieka pėdų;
gerai kalba, kas kalba be klaidų;
gerai skaičiuoja, kas skaičiuoja be pagaliukų;
gerai rakina, kas be spynos neatidaromai užrakina;
gerai riša, kas be virvės neatrišamai suriša;
išminčius sumaniai saugoja žmones -
kiekvieną pastebi;
sumaniai saugoja daiktus -
kiekvieną pastebi;
aš tai vadinu šviesos pažinimu;

nes dorasis yra nedorėliui mokytojas,
nedorėlis dorajam - mokinys;
kas nevertina savo mokytojo,
kas nemyli savo mokinio,
tas pasiklysta, kad ir koks protingas būtų;
aš tai vadinu esme.

28

Vyriška išmintis,
moteriškas atsargumas -
šitaip tampama pasaulio upe;
kas tampa pasaulio upe,
tas De niekada neapleidžia
ir sugrįžta atgal į kūdikystę;

kas suvokia šviesą,
tas saugoja tamsą -
šitaip tampama pasaulio matu;
kas tampa pasaulio matu,
tas niekada nenukrypsta nuo De
ir grįžta atgal į pirmą pavidalą;

pašlovinta išmintis,
neišgarsintas atsargumas -
šitaip tampama pasaulio matu;
kas tampa pasaulio matu,
tas niekada nenukrypsta nuo De
ir grįžta atgal į pirmą pavidalą;

pašlovinta išmintis,
neišgarsintas atsargumas -
šitaip tampama pasaulio slėniu;
kas tampa pasaulio slėniu,
tas visada sklidinąs De
ir sugrįžta atgal į pirmąją prigimtį;

kai suardoma pirmąją prigimtis,
ji tampa įrankiu;
jeigu jį naudoja išminčius,
jis tarnauja valstybei -
ir didžioji tvarka niekada nežlunga.

29

Kas trokšta
jėga užvaldyti karalystę,
sakau jums, beprasmiškas jo pastangos !
karalystė - kaip aukų indas:
jis neliečiamas,
kas jį paliečia - sudaužo,
kas pačiumpa - praranda;

daiktų yra visokių:
vieni eina, kiti seka iš paskos,
vieni dvelkia, kiti pučia,
vieni sutvirtėja, kiti subliūkšta,
vieni kuria, kiti griauna;

todėl išminčius atsisako gausos,
apstumo,
pertekliaus.

30

Kas tarnauja valdovui tarnaudamas Dao,
tas be ginklo priverčia paklust karalystę,
nes ginklai gali atsisukt prieš smogėją;

kur gyvena kareivių,
ten veši erškėčių brūzgynai;
paskui dideles armijas
slenka badmečiai;
pasieki pergalę ir sustok,
nedrįsk būti tironu;
laimėjai ir neišpuik,
laimėjai ir nesigirk,
laimėjai ir nesididžiuk pergalę;

tapai nugalėtoju, nes buvai priverstas,
nugalėjai ne tam, kad kitus pavergtum;

kas piktnaudžiauja jėga - žlunga,
vadinasi, nusižengia Dao;
kas jam nusižengia - anksti miršta.

31

Baisus įrankis ginklai;
kuo geresni, tuo baisesni;
jie atneša nelaimės, todėl visi jų nekenčia;
kas tarnauja Dao, niekada jų negarbina;
taikos metu kilnūs pasišvenčia kilniam darbui,
o jei griebiasi ginklo,
moka jį vertinti;
baisus įrankis ginklai,
tai ne kilniojo įrankis,
tik priverstas jis griebiasi ginklo,
labiausiai vertina abejingą ramybę;
jeigu laimi, pergalė jo nedžiugina;
kas džiaugiasi pergale,
tą užvaldęs noras žudyti,
o ką užvaldęs noras žudyti,
tas niekada neprimės savo valios pasauliui;

tik taikus darbas atneša laimę,
karo amatas neša nelaimės;
jeigu kairėje atsistoja sparninis,
dešinėje - stiprus karvedys,
ruoškitės šermenims;
gedulu, raudomis paminėkit
nukautus pulkus,
per šermenis švęskite pergalę !

32

Dao yra amžinas ir bevardis,
dorybė atrodo menka,
tačiau niekas pasaulyje neįstengia
jos pavergti;

jei valdovai ir diduomenė bent kiek laikytų doros,
į juos bematant suplūstų daiktų įvairovė,
laimingai susijungtų dangus su žeme
ir atsiųstų palaimingąją rasą,
ir žmonių giminė be prievartos grįžtų lygybėn;

kai imta vardais atskirti daiktus,
vardai įsigalėjo;

tačiau yra žmonių, kurie moka juos tramdyti,
kas moka juos tramdyti, išvengia pavojų;
pasaulyje esantis Dao prilygsta jūrai,
į kurią suteka visos upės.

33

Kas pažįsta kitus - protingas,
kas pažįsta save - išmintingas,
kas nugalė kitus - galingas,
kas nugalė save - neįveikiamas,
kas turi saiką - turtingas,
kas atkakliai veikia - stipriavalis,
kas nepraranda savo esmės - ilgaamžis,
kas miręs neužmirštamasis - nemirtingas.

34

Dao viską užtvindo,
sklinda į visas puses;
Dao pagimdo visus daiktus,
ir jie klusniai auga;
jis daro savo darbą, bet nenori nei vardo, nei turto;
jis rengia ir maitina visus daiktus,
bet nenori būti jų valdovu;
sau jis niekada nieko netrokšta,
todėl jį galima pavadinti mažu;
pas jį sugrįžta visi daiktai,
tačiau jis niekada nenori būti jų valdovu,
todėl jį galima pavadinti dideliu;
jis niekada nematavo savo didumo;
dėl to ir yra didelis.

35

Kas seka didžiuoju Dao,
prie to plūsta visos būtybės,
veržte prie jo veržiasi, bet žalos nepatiria,
o suranda ramybę ir taiką;
stabteli pakeleivis, suviliotas skambios dainos
ir gardaus valgio kvapsnio;

tačiau Dao neturi skonio;
akys žiūri į jį ir nieko nemato,

ausys klausosi jo ir nieko negirdi;
kas veikia pagal jį - tam niekas nekliudo.

36

Ką nori susiaurinti,
turi praplėsti;
ką nori susilpninti,
turi sustiprinti;
ką nori numesti,
turi pakelti;
kai nori imti,
turi duoti;
tai vadinu nesuvokiamo suvokimu;
minkštas nugalė kietą,
žuvis nepalieka gelmių;
žmonėms negalima rodyt aštrių valstybės ginklų.

37

Dao nieko neveikia, tačiau viską padaro;
jei karaliai ir diduomenė mokėtų jį saugoti,
visos būtybės pasikeistų,
pasikeistų ir vystytųsi;
aš jas valdyčiau dora, kuriai nereikia vardo;
dorai vardo nereikia;
atsisakiusios norų,
jos patirtų ramybę,
ir pasaulyje savaimė atsirastų tvarka.

ANTROJI DALIS

38

Aukščiausias De nieko nežino apie De,
todėl De išlieka;
žemiausias De nori išsaugoti savąjį De,
todėl savąjį De praranda;
aukščiausias De yra neveiklus,
todėl jis nieko neveikia;
žemiausias De yra veiklus,
todėl jis turi ką veikti;
aukščiausias gėris yra veiklus,

todėl jis nieko nedaro;
aukščiausias padorumas yra veiklus,
todėl jis turi ką veikti;
sukurtos didingos apeigos
nesusilaukia atgarsio,
jei liepiama prievarta jų laikytis;

šitaip buvo prarastas Dao,
po jo atsirado De;
paskui buvo prarastas De,
po jo atsirado gėris;
paskui buvo prarastas gėris,
po jo atsirado padorumas;
vėliau buvo prarastas padorumas,
tada atsirado apeigos;
apeigos pražudė ištikimybę ir pasitikėjimą,
ir galvą pakėlė nesantaika;

gudruoliai - tai tuščiažiedis Dao
ir visų apgaulių pradžia;

todėl didis žmogus siekia tapsmo,
o ne pražūties,
jis skina vaisių, o ne tuščią žiedą -
atmeta pastarąjį ir pasirenka pirmąjį.

39

Senų senovėje buvo vienovė:
dangus nusigiedrijo,
žemė aprimo,
dvasios įgavo kerėjimo galią,
slėniai sužaliavo,
atsirado būtybių gajai įvairovė,
karaliai ir diduomenė tapo pasaulio matu -
visą tai sukūrė vienovė;

jei dangus apsiniaukęs, jis gali pratrūkti;
jei žemė nerami, ji gali įdubti;
jei dvasios netenka kerėjimo galios - nusilpsta;
jei slėniai neturi žalumos - išdžiūsta;
jei būtybių įvairovei trūksta gyvasties, ji gali išnykti;
jei karaliai ir kunigaikščiai nepaiso kilnių idealų - žlunga;

prastuoliai yra kilmingųjų šaknis,
žemas yra aukšto pagrindas;
todėl net karaliai ir kunigaikščiai save vadina
"našlaičiais", "našliais", "prastuoliais";
ką tai reiškia ? tai reiškia,

kad prastuoliai yra kilmingųjų šaknis !

išardžius ratus - vežimo nelieka;

atsisakykit skimbčiojančio nefrito,
būkit paprasti tarsi akmenys.

40

Dao judėjimas yra grįžimas,
Dao ypatybė - silpnumas;

iš esamo atsirado visi pasaulio daiktai,
o esamas gimė iš nesamo.

41

Išmintingas žmogus, išgirdęs apie Dao,
nedvejodamas seka juo;
vidutinybė, išgirdusi apie Dao,
dvejodama seka juo ir praranda;
neišmanėlis, išgirdęs apie Dao,
išjuokia jį,
bet Dao nebūtų Dao,
jei neišmanėlis jo neišjuoktų !

todėl sakoma:

kas supranta Dao, atrodo neprotingas;
kas skverbias į Dao, atrodo traukias atgal;
kas prilįgsta Dao, atrodo klystantis;
aukščiausias De - tarsi giliausias slėnis;
skaisčiausias tyrumas - tartum dėmė;
plačiausias De atrodo labiausiai ribotas;
stipriausias De atrodo silpniausias;
pilniausias De atrodo tuščiausias;
didžiulis kvadratas atrodo bekampis;
didelis indas ilgai daromas;
stiprus garsas vos girdimas;
milžiniškas pavidalas atrodo beformis;
Dao - bevardis ir slėpiningas,
tačiau daiktam jis suteikia viską
ir juos tobulina.

42

Dao pagimdė vieną,
vienas pagimdė du,

du pagimdė tris,
iš trijų atsirado gausybė,
daugybė būtybių;
jas laiko In, jas gaubia Jan,
o vienija - visa apimantis Či;

žmonės nekenčia
našlaičių, našlių ir prastuolių,
ir vis dėlto kunigaikščiai vadina save
"našlaičiais", "našliais" ir "prastuoliais";
būtybėms būdinga viena:
kai jų sumažėja, jos ima daugintis,
kai prisiveisia - vėl sumažėja (pradedą nykti);

ko mokė kiti,
mokau ir aš:
tironas miršta
žiauria mirtim -
todėl ir tironas
man yra mokytojas.

43

Kiečiausią pasaulyje
nugali lanksčiausias,
pro neprasisiskverbiamą
prasisiskverbia beformis;

todėl aš žinau:
kai neveikiama prieš gamtą,
visos būtybės klesti;

tačiau šiame pasaulyje
labai retai sutinkamas
mokymas be žodžių -
neveik prieš gamtą.

44

Kas artimesnis - šlovė ar gyvenimas ?
kas brangesnis - gyvenimas ar turtas ?
kas labiau slegia - pelnas ar netekimas ?

taip jau būna:
kas daug nori, daug išleidžia,
dideli turtai - tušti aruodai;

kuklaus nieks nepažemins,

kas žino saiką, tam pavojus negresia, -
šitaip galima tapti amžinu.

45

Tobulybė tolygi netobulybei,
ji begalinė;
didžioji pilnybė panaši į tuštumą,
ji neišsenkanti;
tiesiausias tolygus kreivam,
sumaniausias - kvailiui,
iškalbingiausias - nebyliui;

judėjimas nugali šaltį,
ramybė nugali karštį,
rimtis gražina pasauliui
reikiamą tvarką.

46

Kai pasaulyje viešpatauja Dao,
arkliai į laukus veža mėšlą;
kai pasaulyje trūksta Dao,
koviniai arkliai ganosi pievoj;

nėra didesnės nelaimės kaip norai,
nėra baisesnės bėdos kaip besotystė,
nėra didesnės klaidos kaip turto troškimas;
kas tenkinasi mažu -
tam visko pakanka.

47

Neišeidamas iš namų
išminčius žino viską,
nežiūrėdamas pro langą
regi dangaus Dao;

kuo toliau eini,
tuo mažiau žinai;
todėl išminčius niekur neina -
ir vis dėlto žino,
nieko nemato -
ir vis dėlto gali pasakyti daiktų vardus,
neveikia -
ir vis dėlto kuria.

48

Kas atsidėjęs mokosi, tas kasdien laimi;
kas pasišventęs Dao, tas kasdien praranda,
prarasdamas ir užmiršdamas
pamažu pasiekia neveikos būseną;
viskas padaroma,
kai nedaroma nieko nereikalinga;
tikrąją šalies valdžią
visada paimdavo neveiklieji;
kas daro žygdarbius -
nesugeba užgrobti krašto.

49

Išminčiaus širdis ne visada tokia pati:
jo širdį sudaro žmonių širdys,
garus jis vadina gerais,
tačiau gerais vadina ir negerus,
nes visų būtybių De - geras;
teisius jis vadina teisiais,
tačiau teisiais vadina ir neteisius,
nes visų būtybių De - teiskus;
išminčius siekia, kad jo šalyje
visas širdis jungtų dora,
tada žmonėms vėl sugrįžtų rega ir klausa,
ir jis paverstų juos vaikais.

50

Gyvenimas ir mirtis lydi kiekvieną būtybę;
trims būtybėms iš dešimties skirta gyventi,
trims būtybėms iš dešimties skirta numirti,

tačiau tarp žmonių
trys iš dešimties
patys veržias į mirtį;
kodėl ?
nes jie per daug (gyvenime) daro;
girdėjau, kad tie,
kas moka saugoti savo gyvybę,
keliauja per kraštą nebijodami raganosio ir tigro;
jie be ginklo prasiskverbia pro ginkluotus pulkus,
jų nepersmeigia raganosis savo ragu,
tigras nesuleidžia į juos nagų,
kardas negali įsiskverbt į jų kūną;

kodėl ?
nes jie nepaiso mirtis.

51

Dao pagimdo daiktus,
De juos maitina,
daiktų pasaulis - formuoja,
energija - užbaigia;

todėl nėra daikto,
kuris negerbtų Dao ir nevertintų De;
Dao šlovinamas,
De saugomas,
nes jie niekada nenaudoja prievartos,
o leidžia daiktams vystytis taip,
kaip jiems dera;

Dao pagimdo,
De - maitina,
augina,
leidžia klestėti,
nokina
ir užbaigia;

(išminčius) leidžia jiems augti, bet jų nesisavina;
kuria, bet sau nieko nereikalauja;
saugoja, bet nevaldo;
tai vadinama Ziuen De - giliausiuoju De.

52

Visatos pradžia
pavadinta visatos pramote;
kas suvokia pramotę,
tas pažįsta ir jos vaikus;
kas pažįsta jos vaikus,
tas sugrįžta pas pramotę;
kas tvirtai jos laikosi,
tas nesužeidžiamas lig mirties;

kas sutramdo savo aistras,
užsklendžia išorės vartus -
to neslėgs jokia našta lig mirties;
kas aistroms duoda valią,
atsidedi išorės daiktams -
tas beviltiškai leidžia dienas lig mirties;

užuomazgos pažinimą vadinu aiškumu,
silpnumo išsaugojimą vadinu stiprybe;
kas su savo šviesa sugrįžta į šviesą -
tas niekada nepatirs kančių;
tai vadinu amžinųjų vertybių paisymu.

53

Kas įvaldo aukščiausiąją išmintį,
tas eina plačiuoju Dao keliu
ir baugščiai vengia šunkelių;
tiesus ir lygus didysis Dao kelias,
tačiau žmonės mėgsta takus;

jei kunigaikščių rūmai puošnūs,
tai aplinkiniai laukai - piktžolėti
ir javų klėtys tuščios;
kilmingieji dėvi blizgančius margus rūbus,
nešiojasi aštriai išgalastus kardus,
jie pertekę valgių ir gėrimų,
jiems atgrisę geriausi dalykai,
nuo pertekliaus jie nežino,
kur dėt brangenybes ir turtą;
aš visa tai vadinu "apgailėtina plėšikų puikybe" -
jų veikla nesusijus su Dao!

54

Tvirtai pastatyto nesugriausi,
stipriai paremto nenuversi -
sūnūs ir anūkai visada tai atmins;

tobulink Dao savyje,
ir De taps tikru;
tobulink Dao šeimoje,
ir De pagausės;
tobulink Dao kaime,
ir De paplis;
tobulink Dao šalyje,
ir De atneš vaisių;
tobulink Dao pasaulyje,
ir De bus visur;

pagal save spręsk apie kitus,
pagal namiškius spręsk apie šeimą,
pagal kaimiečius spręsk apie kaimą,
pagal gyventojus - apie šalį,
pagal pasaulio sutvėrimus - apie pasaulį;

iš kur aš žinau, kad pasaulis toks ?
dėka Dao, kuris yra manyje.

55

Kas išsaugoja tobulą De,
tas panašus į kūdikį:
jo negelia nuodingi vabzdžiai,
neužpuola žvėrys,
nekapoja paukščiai plėšrūnai;
kūdikio kaulai silpni,
sausgyslės trapios,
bet jis stipriai sugniaužia;
jis nieko nežino apie lyčių poravimąsi,
bet standėti linkus jo varpa
ir nevaržoma gyvybinė jo sėklos jėga;
jis rėkia nuo ryto iki vakaro -
ir neužkimsta;
jo vidinė darna nesutrikusi;
kas suvokia gausybės darną,
tas suvokia amžinybę,
atranda šviesą;
nelaimė ištinka tą, kurs gyvastį skatina smurtu, -
tokią dvasią vadinu ne galinga, o smurtine,
nes ji prievartauja gyvybines jėgas;

kas piktnaudžiauja jėga - žlunga,
vadinasi, nusižengia Dao;
kas jam nusižengia - anksti miršta.

56

Kas žino - nekalba,
kas kalba - nežino;

sutramdykit jusles,
užšaukit vartus,
gruoblėtą išlyginkit,
suraizgytą išpainiokit,
sumažinkit blizgesį,
pasijuskite dulkėm, -
tai vadinu giliausių giliausia vienoje;

su ja negalima susigiminiuoti,
nuo jos negalima atsiriboti,
ji neduoda pelno,
neatneša nuostolių,
jos negalima išaukštinti,

negalima ir pažeminti -
tai kilniausia pasaulyje.

57

Šalis valdoma teisingumu ir saiku,
karas vykdomas klasta,
tačiau šalis nugalima be kovos;
iš kur aš žinau, kad pasaulis toks ?
štai iš kur:
kuo daugiau draudimų,
tuo vargingesni žmonės;
kuo daugiau aštrių ginklų,
tuo didesnė valstybėj nesantaika;
kuo nagingesni žmonės,
tuo gausiau neįprastų prekių;
kuo daugiau įstatymų,
tuo daugiau vagių ir plėšikų;
todėl išminčius sako:
aš nieko neveikiu, ir žmonės savaime pasikeičia;
aš esu ramus, ir žmonės žino saiką;
aš esu pasyvus, ir žmonės kuria gerovę;
aš neturiu troškimų, ir žmonės tampa dorais.

58

Kai vyriausybė nerangi,
žmonės patiklūs;
kai vyriausybė išvalgi,
žmonės klastingi;
nelaimė remiasi laime,
laimė slypi nelaimėje;
kas žino jų ribą ?
kur tasai matas ?
nuosaikus tampa besaikiu,
geras - blogu;
nuo senų laikų žmonės klysta,
todėl išminčius yra pavyzdys,
bet jis nieko nesistengia paveikti,
gyvena dorą gyvenimą
ir savo dorumu nieko neužgauna,
eina tiesiu keliu
ir niekam nenori jo primesti;
jis spindi savo šviesa,
bet negeidžia blizgėti.

59

Jei nori valdyti šalį ir tarnauti dangui,
turėk saiką;
kas moka susilaikyti,
tas anksti paklūsta Dao;
kuo anksčiau jam paklūsta,
tuo labiau praturtina savąjį De;
kieno tobulas De,
nieks negali prieš tokį atsilaikyti;
jo jėga begalinė kaip Dao,
bet niekas jos neregį;
jis subrendęs valdyti šalį,
jis tikras motinos sūnus -
tikras žmonių valdovas;
jis ilgaamžis,
nes giliai įleidęs šaknis,
tvirtai atsirėmęs Dao,
kurio gyvenimas - amžinas.

60

Didelės valstybės valdymas
panašus į smulkių žuvelių kepimą;

kai šalis valdoma, remiantis Dao,
mirusiųjų dvasios nebedaro stebuklą,
tačiau burtų galios jos nepraranda,
jų kerai nesutrikdo žmonių;
žmonių netrikdo ne tik jų kerai,
bet ir išminčius;
jų De niekam nedaro žalos
ir drauge sugrižta atgal į Dao.

61

Didelė valstybė - tai upės žiotys:
į jas viskas suteka
jose įkūnytas pasaulio moteriškumas;
moteriškas pradas savo ramybe visada nugalį vyrišką,
ramybė moterišką pradą padaro žemesniu už vyrišką;
didelė valstybė nusileidžia mažai,
kad ją priimtų;
maža valstybė nusileidžia didelei,
kad didžioji priimtų;
viena nusileidžia, kad ją priimtų,
kita - kad būtų priimta;
didelė valstybė tenori padėti išmaitinti mažosios tautą,
mažoji valstybė tenori jai tarnauti;

šitaip kiekviena gauna, ko nori;
didelėms valstybėms derėtų
nusileisti.

62

Dao - visų daiktų saugotojas,
jis - lobis geriems,
prieglobstis blogiems;

gražiom kalbom galima šį tą išsiderėti,
oriu elgesiu galima kai ką pavergti;

kodėl blogieji
atmeta Dao ?

kai sostan atsisėda karalius
ir paskiriami trys ministrai,
neatneškit jiems brangių nefrito skeptrų,
tegul jie duoda priesaiką Dao;

kodėl senovėj taip vertino Dao ?
nes visi gaudavo, ko norėdavo,
nusikaltėlis galėjo išvengti bausmės;
todėl pasaulis vertino Dao.

63

Veik - bet nepakenk gamtai,
daryk - bet ne dėl darymo,
skanauk - bet ne tam, kad pajustum skonį;
didelis užauga iš menko, iš nedaug pasidaro daug;

už blogį atsilygink gerumu,
rūpinkis sunkiu, kol jis dar lengvas,
o dideliu - kol mažas,
nes sunkūs pasaulio dalykai atsiranda iš lengvų,
o dideli - iš mažų;
išminčius niekada nesiekia didelio,
todėl sukuria didelių dalykų;

kas lengvai pažada,
retai teištesi savo žodį;
kas pernelyg lengvabūdis,
tam reikia įveikt daug sunkumų,
išminčius nevengia sunkumų,
jis nėra lengvabūdis,
todėl jam nieko nėra sunkaus.

64

Ramų lengva laikyti,
dygstantį lengva nukreipti,
trapų lengva dalyti,
smulkų lengva paskleisti;
veik, kol įmanoma,
nukreipk, ko nesusipynė;
vos apglėbiamas medis
užauga iš rykštės;
devynaukštis bokštas
prasideda nuo molio krūvos;
tūkstantmylė kelionė - nuo pirmo žingsnio;
kas veikia - gadina,
kas laiko - praranda,
todėl išminčius nieko neveikia ir nieko nesugadina,
nieko nelaiko ir nieko nepraranda;
kai žmonės veikia,
jie dažnai viską meta prieš pat darbo galą;
kas darbo galą apmąsto kaip jo pradžia,
tas nieko nesugadins;
išminčius nenori norimo,
nevertina retų turtų,
mokosi iš nemokyto,
eina tuo keliu, kuriuo žmonės praėjo;
jis gražina daiktams jų prigimtį
ir nedrįsta veikti prieš gamtą.

65

Senieji išminčiai, tarnaudami Dao,
žmones ne prusino,
o kvailino, pasitelkę Dao;
kai liaudis daug žino,
ją sunku valdyti;

kas valdo skleisdamas žinias,
tas apiplėšia savo šalį;
kas valdo neskleisdamas žinių,
tas atneša savo šaliai laimę;

du mokymai - du pavyzdžiai;
kas ištikimai jų laikosi,
tas suvokia Ziuen De - gilų ir tolimą;
tačiau didžioji gerovė pasiekama tada,
kai grįžtama prie daiktų esmės.

66

Upės ir jūros viešpatauja virš lygumų,
nes teka žemyn;
būdamos žemesnės už lygumas,
jos didingai virš jų pakyla;

jei išminčius nori pakilt virš žmonių,
jis turi visiems nusižeminti;
jei nori stovėt žmonių priekyje,
turi atsistot jų gale;

išminčius stovi virš žmonių,
bet nėra jiems našta;
išminčius stovi žmonių priekyje,
bet žalos jiems nedaro;

žmonės džiaugsmingai jį aukština,
ir niekas neniurzga;
jis tampa neginčytinu nugalėtoju,
nes su niekuo nesiginčija.

67

Visi žmonės sako, kad mano Dao
didžiulis, tačiau beformis;
didumas jį daro beformiu;
jei jis turėtų formą,
būtų apgailėtinai mažas;

aš turiu tris lobius
ir gerai juos saugau:
pirmasis - gailestingumas,
antrasis - taupumas,
trečiasis - baimė išsiveržti į priekį;

kas jaučia gailestingumą, tas gali būti drąsus;
kas yra taupus, tas gali tapti dosniu;
kas nesibrauna į priekį, gali atsidurt visų priekyje;
kas negailestingas, tačiau drąsus,
kas netaupus, bet išlaidus,
kas veržias į priekį, užuot stojęs į galą,
tas miršta;

gailestingumas turi didelę jėgą:
mūšiu jį atneša pergalę,
gynybą padaro neįveikiamą;
jei katrą nori apsaugot dangus,
tą saugo gailestingumo jėga.

68

Tikras karvedys nekaringas,
tikras kovotojas nepiktas,
tikras nugalėtojas nesikivirčija,
tikras žmonių valdovas - nuolankus;
tai vadinu taikingojo De,
tai vadinu žmonių valdymo jėga,
tai aukščiausias Dao, kurs nuo senų senovės
prilygsta danui.

69

Strategai sako:

aš neišdrįsiu užengt kaip valdovas, mieliau ateisiu kaip svečias;
verčiau per uolektį atsitrauksiu, nei per colį pasistumsiu;
tai žygiavimas į priekį nepuolant,
tai smūgis nejudinant rankos,
tai priešo išvaymas nejaučiant priešiško, kumo,
tai apsiginklavimas nenešiojant ginklų;

nėra didesnės nelaimės kaip neįvertintas priešas,
jis lengvai atims mano turta;
kai varžosi lygūs priešininkai,
laimi gailestingasis.

70

Labai lengva suprasti mano žodžius,
labai lengva jais remiantis veikti,
ir vis dėlto niekas pasaulyje
jų nesupranta ir jais nesiremia;

kiekvienas žodis turi prasmę,
kaip kiekvienas veiksmas - veikėja,
tačiau žmonės šito nežino,
ir aš jiems esu nežinomas;

kuo mažiau apie mane žino,
tuo labiau kyla mano vertė;
todėl išminčius vilki ašutinę,
o širdyje slepia nefritą.

71

Kas supranta savo nežinojimą - didingas;

kas jį laiko žinojimu - ligonis;
tik tas pasveiksta,
kas suvokia savo ligą;

išminčius neserga,
nes jis suvokia savo ligą,
todėl ir neserga.

72

Kai žmonės nustoja bijot galingųjų,
grėsmingai ateina galybė;
nekankinkit žmonių,
nedarykit jų gyvenimo nepakenčiamu !
kas nedarys jų gyvenimo nepakenčiamu,
tas nepatirs žmonių neapykantos;

išminčius žino savo jėgą,
bet niekada pagyrūniškai jos nerodo;
jis žino savo vertę,
bet niekada savęs neaukština;
jis atsisako valdžios,
renkasi nuolankumą.

73

Kas drąsus ir karingas - žūva;
kas drąsus, bet nekaringas - gyvena;
štai dvi drąsos rūšys:
viena atneša naudą, kita - žalą;

kas žino, ko nekenčia dangus ir kodėl ?
net išminčiui sunku tai paaiškinti;

dangiškasis Dao nekariauja, bet visada laimi,
nekalba, bet visada moka atsakyti,
nieko nekviečia, ir visi savaimė pas jį ateina,
jis ramus ir sugeba išmintingai valdyti;
dangaus tinklas - milžiniškas,
didžiulėm akim, bet pro jas nieks neišsprūsta.

74

Jei žmonės nebijo mirties,
ar mirtim juos išgąsdinsi ?
kol žmonės bijo mirties,
galima suimti ir nužudyti ramybės drumstėjus,

bet kas ryžtusi tokiam nuožmiam žingsniui ?

žudo tik tas, kas turi tam teisę,
kas stengiasi jį pakeisti -
panašus į mokinį,
kuris vietoj meistro užsimoja kirviu;
kas vietoj meistro užsimoja kirviu,
lengvai įsikerta ranką.

75

Žmonės badauja,
nes valdovai suryja per daug mokesčių,
todėl žmonės badauja:
liaudis būna užsispyrus,
nes valdovai pernelyg veiklūs ir ją trikdo,
todėl ji užsispyrus;
žmonės lengvai miršta,
nes valdovai per daug atsidėję gyvenimui,
todėl žmonės lengvai miršta;

tik tas moka vertinti gyvenimą,
kas yra neveiklus ir jo netrikdo.

76

Ką tik gimusio žmogaus kūnas - švelnus ir silpnas,
o numirusio - sustingęs ir kietas;
ką tik gimę žvėrys ir augalai - švelnūs ir liauni,
o žuvę - kieti ir išdžiuvę;
kas numiręs, tas kietas ir sustingęs,
kas užgimęs, tas švelnus ir liaunas;

todėl kietas ir stiprus ginklas nenugali,
kietą ir stiprą medį nukerta kirvis;

stiprus ir didelis - grimzta,
o švelnus ir silpnas - kyla aukštyn.

77

Dangiškasis Dao panašus
į tempiamą lanką:
kai viršutinis galas palinksta,
apatinis - pakyla;
kai yra perteklius - nuimama,
kai yra nepriteklius - pridedama;

dangiškasis Dao sumažina perteklių,
kad būtų atsvertas nepriteklis;
visai kitaip elgiasi žmonės;
jei atima iš neturtingųjų
ir atiduoda turtingiesiems;
kas gali atiduot kitiems
savo perteklių ?
tik išminčius;

todėl išminčius
veikia ir nieko sau nereikalauja,
nesisavina savo žygdarbių
ir nenori šlovės.

78

Pasauly nieko nėra minkštesnio ir silpnesnio už vandenį;
vanduo nugali
kietą ir tvirtą
ir teka sau kaip tekėjęs;
silpnas nugali stiprų,
minkštas įveikia kietą;
tą žino visi,
bet kas taip elgiasi ?

išminčius sako:
kas prisiima krašto blogybes,
tas vertas būti valdovu;
kas prisiima krašto nelaimės,
tas vertas būti pasaulio viešpačiu;
teisingi žodžiai dažnai nesuvokiami.

79

Numaldžius didžiausią pyktį,
truputis jo vis dėlto lieka;
kaip jo atsikratyti ?

išminčius duoda pasižadėjimą
ir neskatina prievartos;
kas turi De, tas ištikimas pasižadėjimui,
kas jo neturi, tas didina lažą;

Dao nėra su kuo nesigiminiuoja -
jis visada teisiųjų puseje.

80

Valstybė turi būti maža, o žmonių - nedaug;
jei gausu ginklų, nereikia jų naudoti !
mokykit žmones nebijoti mirties ir vengti didelių klajonių;
jei yra valčių ir vežimų,
nereikia į juos lipti;
jei yra šarvų ir ginklų,
nereikia jų rodyti;
panaikinkit įprastą raštą,
vėl išmokykit žmones rišti kipu mazgus;
tegu jų maistas būna gardus,
drabužiai - gražūs,
pirkelės - jaukios,
papročiai - smagūs,
tegu kaimyninės valstybės būna netoliese,
tegu girdis gaidžių giedojimas ir šunų lojimas,
tačiau ligi mirties
tegu niekas nevaikščioja pas kaimynus.

81

Teisingi žodžiai nėra gražūs,
gražūs žodžiai nėra tikri;

geri žmonės - neiškalbūs,
iškalbūs - negerai;

žinantys neįrodinėja,
įrodinėjantys - nežino;

išminčius nieko sau nekaupia,
jis tarnauja kitiems -
ir jo turtas didėja,
jis duoda kitiems -
ir jo turtas gausėja;
dangiškasis Dao
neša naudą ir niekam nedaro žalos;

išminčiaus Dao
veikia ir su niekuo nesivaidija.

Iš vokiečių kalbos vertė **Zita Mažeikaitė**